

Силабус освітнього компонента

Програма навчальної дисципліни

Лідерство

Шифр та назва спеціальності**Інститут**

ННІ Економіки, менеджменту та міжнародного бізнесу

Спеціалізація**Кафедра**

Менеджменту (204)

Освітня програма

Рекламний бізнес Маркетинг

Тип дисципліни

вибіркова

Рівень освіти

Перший (бакалаврський)

Форма навчання

Денна,

Семестр

6

Мова викладання

Українська

Викладачі, розробники

Яценко Ольга Миколаївна

Olha.Yatsenko@khpі.edu.ua

Кандидат педагогічних наук, доцент кафедри менеджменту НТУ "ХПІ", доцент

Авторка понад 80 наукових і навчально-методичних публікацій.

Курси: "Основи менеджменту", "Самоменеджмент", "Самоменеджмент, лідерство та управління конфліктами"

Загальна інформація, кількість публікацій, основні освітні компоненти тощо.

[Детальніше про викладача на сайті кафедри](https://web.kpi.kharkov.ua/mto/about/staff/yatsenko-2/)

<https://web.kpi.kharkov.ua/mto/about/staff/yatsenko-2/>

Загальна інформація

Анотація

Курс Лідерство спрямований на опануванні підходів до розуміння психологічних основ лідерства, конфліктології, практичних навичок лідерської поведінки професійної діяльності, прийняття адекватних управлінських рішень

Мета та цілі дисципліни

Формування загальних компетентностей щодо використання інструментів лідерства у професійній діяльності, здатності працювати у команді, а також оволодіння практичними інструментами організації ефективної команди та розподілу ролей.

Формат занять

Лекції, практичні заняття, самостійна робота, консультації. Підсумковий контроль – залік.

Компетентності

ЗК12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність)

СК06. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

СК14. Розуміти принципи психології та використовувати їх у професійній діяльності.

СК15. Здатність формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички

Результати навчання

ПРО3. Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства.

ПРО8. Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації.

ПРО9. Демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи.

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 120 год. (4 кредитів ECTS): лекції – 24 год., практичні заняття – 24 год., самостійна робота – 72 год.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

Для успішного проходження курсу необхідно мати знання та практичні навички з дисципліни Основи менеджменту

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Лекції проводяться інтерактивно з використанням мультимедійних технологій. на практичних заняттях використовуються ігрові технології, дискусії, індивідуальна та командна робота, написання есе. Навчальні матеріали доступні студентам через Teams, OneNote.

Програма навчальної дисципліни

Навчальні заняття

Лекції

Теми лекцій	Кількість годин
Тема 1. Вступ. Лідерство в сучасній управлінській парадигмі Сутність і виникнення лідерства. Лідерство та його класифікації. Лідерство влада і вплив. Функції лідерства	2
Тема 2. Стили лідерства Стили лідерства - як об'єкт наукового дослідження. Теорії лідерства, Класифікація стилів керівництва К Левіна, Р. Лайкерта., Стили менеджменту І. Адізеса	2
Тема 3. Стили лідерства Управлінська решітка Блейка-Моутона. Жіноче та чоловіче лідерство	2
Тема 4 Якості лідера Лідерські якості у дослідження вчених. Основні теорії лідерських якостей. Складові структури особистості лідера. Формування лідерських якостей	2
Тема 5. Харизматичне лідерство Харизма. Основні концепції харизматичного лідера. Особистість харизматичного лідера. Етика і харизма	2
Тема 6. Емоційне лідерство. Поняття емоційного інтелекту. Головні положення теорії емоційного лідерства. Стили емоційного лідерства	2
Тема 7 Емоційне лідерство Сутність емоцій. Резонансне, дисонансне лідерство	

Тема 8 Комунікативне лідерство Спілкування як основа комунікативного лідерства. Комунікативна компетентність лідера. Особливості комунікацій лідерів.	2
Тема 9. Комунікативне лідерство Бар'єри комунікацій. Навички активного слухання. Маніпуляції	2
Тема 10 Робота лідера з командою Команда. Стадії розвитку команди. Роль лідера в команді	2
Тема 11. Робота лідера з командою. Функціональні ролі в команді	2
Тема 12. Лідер і корпоративна культура Сутність функції та складові корпоративної культури. Корпоративні норми і правила поведінки працівників. Корпоративна символіка. Вплив лідера на корпоративну культуру. Соціальна відповідальність	2
Загальна кількість годин	24

Практичні заняття

За наявності

Теми практичних/семінарських занять	Кількість годин	Вагові коефіцієнти a
Тема 1. Аналіз лідерських якостей за методикою КОЗ. Розвиток лідерських якостей	2	0,08
Тема 2. Визначення особистого типу лідера за методологією Адізеса	2	0,08
Тема 3. Створення профілю особистості	2	0,08
Тема 4. Техніки публічних виступів	2	0,08
Тема 5. Особливості онлайн-комунікацій	2	0,08
Тема 6. Способи протистояння маніпуляціям	2	0,08
Тема 7. Розгляд управлінських ситуацій	2	0,08
Тема 8. Методи командотворення	2	0,08
Тема 9. Групова поведінка	2	0,1
Тема 10. Емоційне лідерство. Основи стрес-менеджменту	2	0,1
Тема 11. Тимбілдинг в організації	2	0,08
Тема 12. Професійне спілкування менеджерів різних сфер бізнесу. Типові форми поведінки в конфліктних ситуаціях	2	0,08
Загальна кількість годин	24	$\sum_{i=1}^n a_i$

Лабораторні заняття

Лабораторні роботи в рамках дисципліни не передбачені

Контрольні роботи

За наявності

Тема 1. Аналітико-теоретична робота за темами лекцій 1-6	0,4
Тема 2. Аналітико-теоретична робота за темами лекцій 7-12	0,4
Підсумковий тест	0,2
Загалом	$\sum_{i=1}^m b_i$

Самостійна робота

До самостійної роботи відноситься самостійне опрацювання теоретичного матеріалу за рекомендованою літературою та виконання індивідуального завдання).

Опрацювання теоретичного матеріалу

Теми для самостійного вивчення	Кількість годин
Тема 1. Аналіз лідерської поведінки Які тенденції розвитку лідерської поведінки? Як онлайн простір впливає на лідерські якості? Критичне есе "Лідер, який мене надихає"	6
Тема 2. Стили лідерства Аналіз сучасних тенденцій лідерських стилів	6
Тема 3. Стили лідерства. Жіноче та чоловіче лідерство.	6
Тема 4. Якості лідера Концепції формування лідерських якостей	6
Тема 5. Види маніпуляцій Чому люди вдаються до маніпуляцій? Як розпізнати маніпуляції? Скласти перелік маніпулятивних фраз	6
Тема 6. Етика і харизма. Аналіз харизматичних лідерів	6
Тема 7. Мотивація персоналу Як змінюється мотивація поколінь? Навести приклади за різними видами мотивації. Оцінити власну мотивацію	6
Тема 8. Комунікативне лідерство. Особливості публічних виступів	6
Тема 9. Вербальні і невербальні комунікації	6
Тема 10. Вплив лідера в організації. Роль лідера в кризових ситуаціях.	6
Тема 11. Тимбілдинг в організації Розробити сценарій тимбілдингу. Які помилки руйнують тимбілдинг? Фактори успіху ефективної командної роботи Роль довіри в команді. Проаналізувати кейс неефективної команди	6
Тема 12. Типові форми поведінки в конфліктних ситуаціях Описати 5 стилів поведінки в конфліктних ситуаціях за К. Томасом	6
Загальна кількість годин	72

Тематика індивідуальних завдань

За наявності

Відомості щодо індивідуального завдання (за наявності): реферат.

Теми рефератів

Тема 1. Лідерство в сучасній управлінській парадигмі
Сутність і виникнення лідерства

Тема 2. Стилi лідерства, теорії лідерства, класифікація стилів керівництва, жіноче та чоловіче лідерство

Тема 3. Особливості поведінки осіб з різними темпераментами в організації

Тема 4. «Я»-концепція та її вплив на поведінку людини в організації

Тема 5. Способи психологічного захисту

Тема 6. Маніпулятивні типи за Е. Шостром

Тема 7. Психологічні методи впливу на працівників

Тема 8. Функціональні та поведінкові характеристики ролей (М. Білбін)

Тема 9. Політичні ігри в організації (Х. Мінтцберг)

Тема 10. Стратегії розширення меж влади

Тема 11. Основні підходи до вивчення лідерства

Тема 12. Характеристика стилів лідерства Д. Гоулмана

Тема 13. Типологія керівників Іцхака Адізеса

Тема 14. Типи конфліктних особистостей

Тема 15. Природа стресів та управління ними в організації

Тема 16. Роль лідерів у формуванні організаційної культури.

Неформальна освіта

Здобувач вищої освіти має можливість перезарахувати окремі теми або питання курсу шляхом відвідування професійних курсів, тренінгів, онлайн-освіти, професійних стажувань, у сфері, що відповідає навчальним цілям дисципліни.

Для зарахування необхідно надати: сертифікат (електронний або друкований) про проходження курсу/стажування, опис програми тренінгу із зазначенням змісту тем, обсягу та тривалості.).

Рекомендовані курси, тренінги, стажування

1. Онлайн-курс «Лідерство в командах. Побудова ефективної командної культури»
<https://prometheus.org.ua/prometheus-free/team-leadership-team-culture/...>

Література, навчальні матеріали та інформаційні ресурси

Основна література

1. Менеджмент: організаційна ефективність : Навчальний посібник / Н.М. Шматько, М.В. Кармінська-Белоброва, О.В. Замула та ін. – Харків: НТУ «ХПІ», 2024. – 280 с.
2. Теорія і практика формування лідера: навчальний посібник / О.Г. Романовський, Т.В. Гура, А.Є. Книш, В.В. Бондаренко. Харків, 2017. 100 с..
3. Войтко С.В. Мельниченко А.А. Лідерство та антикризовий менеджмент : підручник. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2021. 194 с..

4. Лідерство та комунікації в організації : навчальний посібник / упорядники: Н. Я. Михаліцька, М. Р. Яцик. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2024. 512 с.
5. Трофименко А. В., Константинова Ю.В. Конфліктологія та теорія переговорів : навчальний посібник. Маріуполь : МДУ, 2020. 375 с.

Додаткова література

- 1.Маковоз О.С., Яценко О.М., Горбунов М.П. Зміни вимог до лідерських якостей менеджерів на підприємствах України в умовах воєнного стану Вісник НТУ «ХПІ» (економічні науки). Зб. наук. пр. Х.: НТУ «ХПІ». 2023, № 1. С.68-72.
- 2.Яценко О.М., Горбунов М.П. Формування лідерських якостей майбутніх менеджерів у процесі професійної підготовки : Монографія. Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". Харків, 2018. 248 с.
3. Anderson, V., Caldwell, C., and Barfuss, B. (2019). Love: The Heart of Leadership, The Moral Obligation of Leaders. Graziadio Business Review, 22(2).
4. Caldwell, C., Atwijuka, S., & Okpala, C. O. (2018). "Compassionate Leadership in an Arms-Length World." Journal of Business and Management

Система оцінювання

Підсумкова оцінка з освітнього компонента визначається відповідальним лектором за темами, видами занять, тощо у відповідності до силабусу і є інтегральною оцінкою результатів усіх вид навчальної діяльності здобувача вищої освіти. Підсумкова оцінка повинна відображати всі оцінки за складовими навчального процесу з урахуванням їх вагових показників k :

Поточний контроль (практичні, семінарські, лабораторні заняття), k_1	Контрольні роботи (за наявності), k_2	Індивідуальне завдання (за наявності), k_3	Підсумковий контроль k_4
0,3	0,3	0,3	0,1

Сума коефіцієнтів повинна складати одиницю: $k_1 + k_2 + k_3 + k_4 = 1$. Підбір вагових коефіцієнтів підсумкової оцінки здійснює розробник курсу.

Розрахунок підсумкової оцінки проводиться за формулою:

$$O = \Pi \cdot k_1 + K \cdot k_2 + I \cdot k_3 + \Pi k \cdot k_4$$

де: Π – середньозважена середня оцінка за поточний контроль

I – оцінка за виконання індивідуального завдання

K – середньозважена оцінка за контрольні роботи

Πk – оцінка за підсумковий контроль

$$\Pi = \frac{\Pi_1 \cdot a_1 + \Pi_2 \cdot a_2 + \dots + \Pi_n \cdot a_n}{\sum_{i=1}^n a_i}$$

де: a_i - ваговий коефіцієнт за кожне практичне (семінарське) або лабораторне заняття.

$$K = \frac{K_1 \cdot b_1 + K_2 \cdot b_2 + \dots + K_m \cdot b_m}{\sum_{i=1}^m b_i}$$

де: b_i - ваговий коефіцієнт за кожну контрольну роботу.

Поточні оцінки за кожну складову (Π , K , I ,...) виставляються за 100-бальною шкалою згідно з положенням «Про критерії та систему оцінювання знань та вмінь і про рейтинг здобувачів вищої освіти» НТУ «ХПІ».

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E

Підсумкова оцінка виставляється відповідно до розрахованої O з округленням до найближчого цілого числа в більшу сторону.

35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту.

Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

Силабус погоджено

30.08.2025

Завідувачка кафедри